

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра публічного та приватного права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор інституту

О.О. Ляшко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО (Загальна частина)»**

освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	08 Право
спеціальність (спеціалізація)	081 Право
освітня програма	«Право»
тип дисципліни	обов'язкова

Київ – 2021

Розробник: доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Надія МІЛОВСЬКА

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від
Протокол №1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри публічного
та приватного права



В.Ю. Швачка

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	9	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	270		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	2	Лекції:	60	14
Семестр:	3,4	Практичні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	4	Семінарські заняття:	56	16
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	154	240
Форма підсумкового контролю:	Залік, екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	Українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного та приватного права, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту kaf_ppr@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Теорія держави та права, Історія держави і права України, Історія держави і права зарубіжних країн, Конституційне право України, Основи римського приватного права	Цивільне процесуальне право, Господарське право, Господарське процесуальне право, Сімейне право, Трудове право, Екологічне право, Договірне право

Мета вивчення дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень та правових норм у сфері цивільного права, основних цивілістичних правових інститутів, понятійно-категоріального апарату та формування юридичного мислення на основі здобутих правових знань.

Предметом навчальної дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» є сутнісні властивості поняття, предмета і метода цивільного права, принципів та функцій цивільного права, системи цивільного права, а також норми цивільного права, що регулюють особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини),

практика застосування норм цивільного права та основні положення цивільно-правової доктрини.

Завданням дисципліни «*Цивільне право (Загальна частина)*» є формування у студентів знань про правове регулювання цивільно-правових відносин та основних навичок щодо застосування цивільного законодавства.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

У результаті опанування навчальної дисципліни «*Цивільне право (Загальна частина)*» здобувач вищої освіти повинен володіти такими загальними (ЗК) та спеціальними (СК) компетентностями відповідно до Стандарту вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/08/081-pravo-magis tr.pdf>

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 5, 18, 21	ПРН 1, 2, 6, 18, 19, 23	ПРН 10, 20	ПРН 7, 23
ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН 18, 21	ПРН 6, 8, 15, 18	ПРН 4, 10, 20, 23	ПРН 7, 23
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним	ПРН 1,10	ПРН 4, 5, 8, 18, 20	ПРН 19	ПРН 21
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 18, 21	ПРН 5, 15, 18	ПРН 5, 20, 23	ПРН7, 23
ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 18, 21	ПРН 19	ПРН 20, 23	ПРН 7, 23
ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки	ПРН 6, 21	ПРН 4, 5, 8, 18, 19	ПРН 10, 20, 23	ПРН 3, 23
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.	ПРН 18, 19, 21	ПРН 2, 5, 6, 8, 15	ПРН 4	ПРН 8
СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.	ПРН 1, 18, 19, 21	ПРН 2, 5, 6, 8, 15	ПРН 4, 10, 20	ПРН 7
СК7 Здатність застосовувати знання завдань, принципів і	ПРН 18, 19, 21	ПРН 1, 2, 5, 6, 15	ПРН 10, 20	ПРН 7

доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.				
СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	ПРН 3, 18, 19, 21	ПРН 5, 6, 8, 15	ПРН 4, 10, 20	ПРН 7
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	ПРН 18, 19, 21	ПРН 1, 2, 5, 6	ПРН 3, 4, 10, 20	ПРН 7
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПРН 18, 19, 21	ПРН 1, 2, 5, 6, 8	ПРН 4, 10, 20	ПРН 3, 7
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 18, 19, 20	ПРН 2, 5, 6, 21	ПРН 1, 4, 10	ПРН 7, 8
СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	ПРН 18, 19, 21, 23	ПРН 1, 2, 5, 6, 8, 15, 23	ПРН 3, 4, 10, 20	ПРН 7, 23
СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення	ПРН 10	ПРН 4, 5, 8, 21	ПРН 1, 20	ПРН 7, 18

Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Цивільне право в системі права України

1. Поняття цивільного права як галузі права.
2. Предмет та метод цивільного права.
3. Функції цивільного права.
4. Система цивільного права.
5. Принципи цивільного права.

ТЕМА 2. Джерела цивільного права

1. Загальна характеристика цивільного законодавства.
2. Структурна побудова ЦК України та його норм.
3. Міжнародні договори як джерело цивільного права.
4. Колізійні норми та звичаї як джерела цивільного права.
5. Договір як регулятор цивільно-правових відносин.
6. Судова практика як джерело цивільного права.

ТЕМА 3. Цивільне право як наука і навчальна дисципліна

1. Поняття цивілістики, її місце в правовій науці.
2. Предмет і завдання науки цивільного права.
3. Методологія науки цивільного права.
4. Розвиток науки цивільного права.
5. Цивільне право як навчальна дисципліна.

ТЕМА 4. Цивільні правовідносини

1. Поняття і особливості цивільних правовідносин.
2. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.
3. Суб'єкти і об'єкти цивільних правовідносин.
4. Зміст цивільних правовідносин.
5. Види цивільних правовідносин.

ТЕМА 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

1. Поняття фізичної особи та засоби її індивідуалізації.
2. Правоздатність фізичної особи.
3. Цивільна дієздатність фізичних осіб.
4. Правовий статус фізичної особи-підприємця.
5. Визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою.
6. Опіка та піклування у цивільному праві.

ТЕМА 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

1. Поняття та ознаки юридичної особи.
2. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи.
3. Порядок створення та припинення юридичних осіб.
4. Види юридичних осіб.

ТЕМА 7. Об'єкти цивільних правовідносин

1. Поняття об'єктів цивільних прав.
2. Речі як об'єкти цивільних прав. Майно.
3. Гроші, валютні цінності та цінні папери як об'єкти цивільних прав.
4. Результати робіт, послуги та зобов'язальні вимоги як об'єкти цивільних прав.
5. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.

ТЕМА 8. Правочини

1. Поняття та ознаки правочину.
2. Класифікація правочинів.
3. Умови дійсності правочину.
4. Недійсні правочини. Підстави визнання правочину недійсним.
5. Правові наслідки недійсності правочину.

ТЕМА 9. Представництво у цивільному праві

1. Поняття та ознаки представництва.
2. Підстави виникнення представництва. Сторони у представництві.
3. Види представництва.
4. Особливості здійснення представництва.
5. Представництво за довіреністю.

ТЕМА 10. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність

1. Поняття та види строків (термінів) у цивільному праві.
2. Порядок обчислення строків (термінів).
3. Строки здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків.
4. Поняття, види та значення позовної давності.
5. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
6. Обчислення, зупинення та переривання перебігу позовної давності.

Тема 11. Здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків

1. Поняття і взаємозв'язок здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.
2. Умови здійснення суб'єктивного цивільного права.
3. Порядок здійснення суб'єктивних цивільних прав.
4. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Зловживання правом.
5. Порядок виконання суб'єктивних цивільних обов'язків.

ТЕМА 12. Захист цивільних прав та інтересів

1. Поняття та підстави захисту цивільних права та інтересів.
2. Форми захисту цивільних права та інтересів.
3. Способи захисту цивільних права та інтересів.
4. Поняття збитків та обсяг їх відшкодування.
5. Моральна шкода та порядок її відшкодування.

ТЕМА 13. Загальні положення про особисті немайнові права фізичних осіб

1. Поняття особистих немайнових прав, межі їх здійснення.
2. Види особистих немайнових прав.
3. Захист особистих немайнових прав фізичної особи.

ТЕМА 14. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

1. Поняття та види особистих немайнових прав, які забезпечують природне існування фізичної особи.

2. Право на життя.
3. Право на охорону здоров'я та його різновиди.
4. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
5. Право на свободу та особисту недоторканність фізичної особи.

ТЕМА 15. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи

1. Поняття та види особистих немайнових прав, які забезпечують соціальне буття фізичної особи.
2. Право на ім'я та його складові. Право на індивідуальність.
3. Право на повагу до честі та гідності фізичної особи, недоторканність її ділової репутації.
4. Право на особисте життя та його таємницю.
5. Право на інформацію.
6. Право на особисті папери і таємницю кореспонденції, та їх складові.
7. Право на недоторканність житла.

ТЕМА 16. Загальні положення про речові права

1. Поняття власності та права власності. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному значеннях.
2. Розвиток інституту права власності та інших речових прав.
3. Види права власності. Право довірчої власності.
4. Елементи права власності за цивільним законодавством. Об'єкти права власності.
5. Виникнення права власності.
6. Підстави та способи припинення права власності.

ТЕМА 17. Право приватної власності фізичних осіб

1. Фізичні особи як суб'єкти права приватної власності.
2. Об'єкти права приватної власності фізичних осіб.
3. Особливості здійснення та набуття фізичними особами права приватної власності.

ТЕМА 18. Право власності юридичних осіб

1. Юридичні особи як суб'єкти права власності.
2. Об'єкти права власності юридичних осіб.
3. Особливості здійснення та набуття юридичними особами права власності.

ТЕМА 19. Право спільної власності

1. Поняття права спільної власності.
2. Право спільної часткової власності.
3. Право спільної сумісної власності.

ТЕМА 20. Інші речові права

1. Поняття та види речових прав на чуже майно.
2. Право володіння чужим майном.

3. Право користування чужим майном (сервітут).
4. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
5. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

ТЕМА 21. Захист права власності та інших речових прав

1. Поняття цивільно-правового захисту права власності.
2. Основні цивільно-правові способи захисту права власності.
3. Загальна характеристика окремих способів захисту права власності. Віндикаційний та негаторний позов.

ТЕМА 22. Загальні положення про право інтелектуальної власності

1. Поняття творчої діяльності і права інтелектуальної власності.
2. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності.
3. Підстави та момент виникнення прав інтелектуальної власності.
4. Цивільно-правові договори та судова практика у сфері права інтелектуальної власності.
5. Строк чинності прав інтелектуальної власності.
6. Правові наслідки порушення прав інтелектуальної власності.

ТЕМА 23. Авторське право та суміжні права

1. Поняття авторського права на твір та джерела авторського права.
2. Об'єкти та суб'єкти авторських прав.
3. Виникнення і строки чинності авторських прав.
4. Суб'єктивне авторське право, його зміст та межі.
5. Поняття та особливості суміжних прав.

ТЕМА 24. Право промислової власності

1. Поняття права промислової власності.
2. Об'єкти та суб'єкти права промислової власності.
3. Загальні положення про винахід та корисну модель, їх правова охорона.
4. Умови правової охорони промислових зразків.
5. Суб'єкти права інтелектуальної власності на промисловий зразок та права, які пов'язані з патентом.

ТЕМА 25. Права на засоби індивідуалізації товарів та їх виробників

1. Поняття та ознаки засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
2. Особливості прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації.
3. Право на комерційне найменування.
4. Право на торговельну марку.
5. Право на географічне зазначення.
6. Правова охорона інших засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		семінари	раво р.	інд	сам.роб.	
Розділ 1. Цивільне право у правовій системі України						
Тема 1. Цивільне право в системі права України	10	2	2			6
Тема 2. Джерела цивільного права	10	2	2			6
Тема 3. Цивільне право як наука і навчальна дисципліна	10	2	2			6
Тема 4. Цивільні правовідносини	10	2	2			6
Тема 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	13	4	2			7
Тема 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	15	4	4			7
Тема 7. Об'єкти цивільних правовідносин	10	2	2			6
Тема 8. Правочини	15	4	4			7
Тема 9. Представництво у цивільному праві	10	2	2			6
Тема 10. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність	10	2	2			6
Тема 11. Здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків	10	2	2			6
Тема 12. Захист цивільних прав та інтересів	10	2	2			6
Разом за розділом 1.	133	30	28			75
Залік						
Розділ 2. Право власності та інші речові права						
Тема 13. Загальні положення про особисті немайнові права фізичних осіб	10	2	2			6
Тема 14. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної	10	2	2			6

особи						
Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи	10	2	2			6
Тема 16. Загальні положення про речові права	10	2	2			6
Тема 17. Право приватної власності фізичних осіб	10	2	2			6
Тема 18. Право власності юридичних осіб	10	2	2			6
Тема 19. Право спільної власності	12	4	2			6
Тема 20. Інші речові права	10	2	2			6
Тема 21. Захист права власності та інших речових прав	10	2	2			6
Тема 22. Загальні положення про право інтелектуальної власності	15	4	4			7
Тема 23. Авторське право та суміжні права	10	2	2			6
Тема 24. Право промислової власності	10	2	2			6
Тема 25. Права на засоби індивідуалізації товарів та їх виробників	10	2	2			6
Разом за розділом 2	137	30	28			79
Залік						
Усього годин	270	60	56			154

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	лекції	семінари	раво р.	інд	сам.роб.
Розділ 1. Цивільне право у правовій системі України						
Тема 1. Цивільне право в системі права України	12	2				10
Тема 2. Джерела цивільного права	9					9
Тема 3. Цивільне право як наука і навчальна дисципліна	9					9
Тема 4. Цивільні правовідносини	10					10
Тема 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних	14	2	2			10

правовідносин						
Тема 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин	13	2	2			9
Тема 7. Об'єкти цивільних правовідносин	10					10
Тема 8. Правочини	13	2	2			9
Тема 9. Представництво у цивільному праві	10					10
Тема 10. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність	10					10
Тема 11. Здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків	9					9
Тема 12. Захист цивільних прав та інтересів	10					10
Разом за розділом 1.	129	8	6			115
Залік						
Розділ 2. Право власності та інші речові права						
Тема 13. Загальні положення про особисті немайнові права фізичних осіб	13	2	2			9
Тема 14. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи	10					10
Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи	10					10
Тема 16. Загальні положення про речові права	13	2	2			9
Тема 17. Право приватної власності фізичних осіб	10					10
Тема 18. Право власності юридичних осіб	10					10
Тема 19. Право спільної власності	10					10
Тема 20. Інші речові права	12		2			10
Тема 21. Захист права власності та інших речових прав	11		2			9
Тема 22. Загальні положення про право інтелектуальної власності	13	2	2			9
Тема 23. Авторське право та суміжні права	10					10
Тема 24. Право промислової власності	10					10
Тема 25. Права на засоби індивідуалізації товарів та їх виробників	9					9

Разом за розділом 2	141	6	10			125
Екзамен						
Усього годин	270	14	16			240

4. Організація самостійної роботи

4.1. Підготовка до семінарських занять. Здобувачі вищої освіти відповідно до визначеного плану семінарських занять готують теоретичний матеріал, користуючись зазначеними джерелами основної та додаткової літератури. Формування теоретичних навичок здійснюється шляхом виконання кейсів та обговорення їх вирішення на заняттях.

4.2. Матеріали для самоконтролю. Матеріали кейсів з умовами завдань визначаються викладачем.

4.3. Індивідуальні завдання. Підготувати реферативні доповіді на теми:

1. Звичай ділового обороту як джерело цивільного права.
2. Пандектна та інституційна система права.
3. Прогалини в цивільному законодавстві.
4. Зворотна сила закону у цивільному законодавстві.
5. Рішення суду в системі підстав виникнення цивільних правовідносин.
6. Види юридичних фактів.
7. Проблема суб'єктивного цивільного права та зловживання ним.
8. Межі здійснення прав в сучасному цивільному праві.
9. Іноземні громадяни, як суб'єкти цивільного права.
10. Фізичні особи, як суб'єкти підприємницької діяльності.
11. Місце проживання і місце реєстрації фізичної особи: співвідношення понять.
12. Юридичне значення класифікації речей на окремі види.
13. Особливості нематеріальних благ як об'єктів цивільних прав.
14. Послуги як об'єкт цивільних правовідносин.
15. Поняття і обчислення строків в цивільному праві.
16. Види цивільно-правових строків та термінів.
17. Початок перебігу та зупинення строків позовної давності.
18. Наслідки спливу строків позовної давності.
19. Електронний правочин: поняття та класифікація.
20. Кауза правочину.
21. Тлумачення змісту правочину як окрема категорія судових спорів.
22. Здійснення і захист права приватної власності фізичних осіб.
23. Земля як особливий об'єкт права власності.
24. Категорія прав на чужі речі в сучасному речовому праві України.
25. Юридична природа сервітутів в сучасному цивільному праві України.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю:

1. Поняття цивільного права як галузі права.
2. Предмет та метод цивільного права.

3. Функції цивільного права.
4. Система цивільного права.
5. Принципи цивільного права.
6. Структурна побудова ЦК України та його норм.
7. Міжнародні договори як джерело цивільного права.
8. Колізійні норми як джерело цивільного права.
9. Звичаї як джерела цивільного права
10. Договір як регулятор цивільно-правових відносин.
11. Судова практика як джерело цивільного права.
12. Поняття цивілістики, її місце в правовій науці.
13. Цивільне право як навчальна дисципліна.
14. Поняття і особливості цивільних правовідносин.
15. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.
16. Суб'єкти і об'єкти цивільних правовідносин.
17. Зміст цивільних правовідносин.
18. Види цивільних правовідносин.
19. Поняття фізичної особи та засоби її індивідуалізації.
20. Правоздатність фізичної особи.
21. Цивільна дієздатність фізичних осіб.
22. Правовий статус фізичної особи-підприємця.
23. Визнання особи безвісно відсутньою.
24. Оголошення фізичної особи померлою.
25. Опіка та піклування у цивільному праві.
26. Поняття та ознаки юридичної особи.
27. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи.
28. Порядок створення та припинення юридичних осіб.
29. Види юридичних осіб.
30. Поняття об'єктів цивільних прав.
31. Речі як об'єкти цивільних прав.
32. Гроші, валютні цінності та цінні папери як об'єкти цивільних прав.
33. Результати робіт, послуги та зобов'язальні вимоги як об'єкти цивільних прав.
34. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.
35. Поняття та ознаки правочину.
36. Класифікація правочинів.
37. Умови дійсності правочину.
38. Недійсні правочини.
39. Підстави визнання правочину недійсним.
40. Правові наслідки недійсності правочину.
41. Поняття та ознаки представництва.
42. Підстави виникнення представництва.
43. Сторони у представництві.
44. Види представництва.
45. Особливості здійснення представництва.
46. Представництво за довіреністю.
47. Поняття та види строків (термінів) у цивільному праві.
48. Порядок обчислення строків (термінів).

49. Строки здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків.
50. Поняття, види та значення позовної давності.
51. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
52. Обчислення, зупинення та переривання перебігу позовної давності.
53. Поняття і взаємозв'язок здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.
54. Умови здійснення суб'єктивного цивільного права.
55. Порядок здійснення суб'єктивних цивільних прав.
56. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Зловживання правом.
57. Порядок виконання суб'єктивних цивільних обов'язків.
58. Поняття та підстави захисту цивільних права та інтересів.
59. Форми захисту цивільних права та інтересів.
60. Способи захисту цивільних права та інтересів.
61. Поняття збитків та обсяг їх відшкодування.
62. Моральна шкода та порядок її відшкодування.
63. Поняття особистих немайнових прав, межі їх здійснення.
64. Види особистих немайнових прав.
65. Захист особистих немайнових прав фізичної особи.
66. Поняття та види особистих немайнових прав, які забезпечують природне існування фізичної особи.
67. Право на життя.
68. Право на охорону здоров'я та його різновиди.
69. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
70. Право на свободу та особисту недоторканність фізичної особи.
71. Поняття та види особистих немайнових прав, які забезпечують соціальне буття фізичної особи.
72. Право на ім'я та його складові. Право на індивідуальність.
73. Право на повагу до честі та гідності фізичної особа, недоторканність її ділової репутації.
74. Право на особисте життя та його таємницю.
75. Право на інформацію.
76. Право на особисті папери і таємницю кореспонденції, та їх складові.
77. Право на недоторканність житла.
78. Поняття власності та права власності в об'єктивному і суб'єктивному значеннях.
79. Види права власності.
80. Право довірчої власності.
81. Об'єкти права власності.
82. Виникнення права власності.
83. Підстави та способи припинення права власності.
84. Фізичні особи як суб'єкти права приватної власності.
85. Об'єкти права приватної власності фізичних осіб.
86. Особливості здійснення та набуття фізичними особами права приватної власності.
87. Юридичні особи як суб'єкти права власності.
88. Об'єкти права власності юридичних осіб.

89. Особливості здійснення та набуття юридичними особами права власності.
90. Поняття права спільної власності.
91. Право спільної часткової власності.
92. Право спільної сумісної власності.
93. Поняття та види речових прав на чуже майно.
94. Право володіння чужим майном.
95. Право користування чужим майном (сервітут).
96. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
97. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).
98. Поняття цивільно-правового захисту права власності.
99. Основні цивільно-правові способи захисту права власності.
100. Віндикаційний та негаторний позови.
101. Поняття творчої діяльності та права інтелектуальної власності.
102. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності.
103. Підстави та момент виникнення прав інтелектуальної власності.
104. Цивільно-правові договори та судова практика у сфері права інтелектуальної власності.
105. Строк чинності прав інтелектуальної власності.
106. Правові наслідки порушення прав інтелектуальної власності.
107. Поняття авторського права на твір та джерела авторського права.
108. Об'єкти та суб'єкти авторських прав.
109. Виникнення і строки чинності авторських прав.
110. Суб'єктивне авторське право, його зміст та межі.
111. Поняття та особливості суміжних прав.
112. Поняття права промислової власності.
113. Об'єкти та суб'єкти права промислової власності.
114. Загальні положення про винахід та корисну модель, їх правова охорона.
115. Умови правової охорони промислових зразків.
116. Суб'єкти права інтелектуальної власності на промисловий зразок та права, які пов'язані з патентом.
117. Поняття та ознаки засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
118. Особливості прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації.
119. Право на комерційне найменування.
120. Право на торговельну марку.
121. Право на географічне зазначення.
122. Правова охорона інших засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Оцінювання семінарських занять, у тому числі самостійної роботи, розроблено таким чином, що дає можливість здобувачу вищої освіти у підсумку отримати максимальну кількість балів (від 0 до 100) за поточний контроль.

<i>Семінарські заняття</i>	11	12	13	14	Кр.р	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	5	5	5	5	20	10
<i>Мінімальні бали</i>	1	1	1	1	1	1

№	Бали	Оцінка за національною шкалою	Характеристика оцінки
1.	5	Відмінно	відмінне виконання
2	4	Добре	вище середнього рівня
3	3	Добре	загалом хороша робота
4	2	задовільно	непогано
5	1	задовільно	виконання відповідає мінімальним критеріям

Шкала та схема формування підсумкової оцінки для денної форми навчання (2 семестр)

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Максимальні Бали</i>	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>Мінімальні бали</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

<i>Семінарські заняття</i>	11	12	13	14	Кр.р	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	5	5	5	5	20	10
<i>Мінімальні бали</i>	1	1	1	1	1	1

№	Бали	Оцінка за національною шкалою	Характеристика оцінки
1.	5	Відмінно	відмінне виконання
2	4	Добре	вище середнього рівня
3	3	Добре	загалом хороша робота
4	2	задовільно	непогано
5	1	задовільно	виконання відповідає мінімальним

			критеріям
--	--	--	-----------

Шкала та схема формування підсумкової оцінки заочної форми навчання (1 семестр)

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	3	Кр.р	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	20	20	20	30	10
<i>Мінімальні бали</i>	5	5	5	5	5

№	Бали	Оцінка за національною шкалою	Характеристика оцінки
1.	20	Відмінно	відмінне виконання
2	16-19	Добре	вище середнього рівня
3	11-15	Добре	загалом хороша робота
4	6-10	задовільно	непогано
5	5	задовільно	виконання відповідає мінімальним критеріям

Шкала та схема формування підсумкової оцінки заочної форми навчання (2 семестр)

<i>Семінарські заняття</i>	1	2	3	4	5	Кр.р	Інд. робота
<i>Максимальні Бали</i>	10	10	10	10	10	30	20
<i>Мінімальні бали</i>	5	5	5	5	5	5	5

№	Бали	Оцінка за національною шкалою	Характеристика оцінки
1.	10	Відмінно	відмінне виконання
2	9	Добре	вище середнього рівня
3	8	Добре	загалом хороша робота
4	7-6	задовільно	непогано
5	5	задовільно	виконання відповідає мінімальним критеріям

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
80-89	Добре	B	вище середнього рівня
75-79	Добре	C	загалом хороша робота
66-74	Задовільно	D	Непогано
60-65	Задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	Незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	Незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1983. додаток до № 28. Ст. 573.
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3. Ст. 27.
4. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. ст. 135.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. ст. 356.
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
7. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50. Ст. 384.
9. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49 (03.12.91). Ст. 682.
10. Про громадські об'єднання: Закон України від 16 червня 1992 р. № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
11. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2398-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 38. Ст. 509.
12. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень: Закон України від 01 липня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.

13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. Ст.263.
14. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30. Ст. 379.
15. Про нотаріат: Закон України від 02 вересня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
16. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 32.
17. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 36.
18. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 34.
19. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19 червня 1992 р. № 2482-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 36. Ст. 524.
20. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2269-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 12. Ст. 68.
21. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1382-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. Ст. 232.
22. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 25. Ст. 283.
23. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
24. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст. 363.
25. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268.
26. Губарев С.В., Міловська Н.В. Цивільне право України: посібник для підготовки до іспитів. К.: Видавництво Ліра-К, 2019. 272 с.
27. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем / За ред. Є.О. Мічуріна. Вид. 4-те, перероб. і доп. Х.: Фактор, 2013. 464 с.
28. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-х т. / [Дзера О.В., Кузнецова Н.С., Заїка Ю.О. та ін.]; за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. [5-е вид., перероб. і допов.]. К.: Юрінком Інтер, 2013. Т. II. 1090 с.
29. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: Підручник. 3-тє вид., допов. К.: «ВД» Дакор», 2013. 672 с.
30. Харитонов Є.О. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і допов. К.: Істина, 2013. 806 с.
31. Цивільне право України: загальна частина: підручник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 5-те вид., стер. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 976 с.

32. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, М.В. Домашенко та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. СпасибоФатєєвої, В.Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Х.: Право, 2014. Т.1. 656 с.
33. Цивільне право України: договірні та недоговірні зобов'язання: підручник / [Бичкова С. С. та ін.]; за заг. ред. С. С. Бичкової; М-во освіти і науки України. 3-тє вид., змін. та допов. Київ: Правова єдність: Алерта, 2014. 495 с.
34. Цивільний кодекс України: наук.-практ. комент / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонова, Ю.Л. Бошицький, Р.О. Стефанчук, О.С. Адамова, Н.Ю. Голубєва, А.І. Дрішлюк, В.М. Зубар, О.О. Кулініч, Т.Є. Харитонова. 3-тє вид., переробл. та доповн. К.: Прав. єдність, 2010. 749 с.
35. Цивільне право: підручник: у 2 т. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого»; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та доповн. Х.: Право, 2014.
36. Цивільне право України: загальна частина / За ред. професорів І.А. Бірюкова і О.Ю. Заїки. К.: Алерта, 2014. 510 с.
37. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / за ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.

Додаткові:

1. Договірне регулювання приватноправових відносин в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. Монографія / За заг. ред. академіка НАПрН України О.Д. Крупчана; наук. ред. А.Б. Гриняк. К., 2017. 334 с.
2. Клименко С.В. Цивільне право України (загальна частина): навчальний посібник для самостійної роботи студентів заочної форми навчання. Київ, 2018. 110 с.
3. Комарова В.В., Луспеник Д.Д. Правові позиції Верховного Суду у цивільних, господарських та адміністративних справах: практичний посібник. Харків: Право, 2019. 872с.
4. Міловська Н.В. Договірні зобов'язання зі страхування у цивільному праві України: проблеми теорії та практики: монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. 488 с.
5. Новітні підходи до розуміння юридичних фактів у механізмі правового регулювання приватних відносин: зб. наук. пр. / за ред. А.Б. Гринька, О.О. Кота, М.Д. Пленюк. Київ: НДІ приват. права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. 200 с.
6. Оновлення договірного регулювання приватноправових відносин в Україні. Монографія / За заг. ред. А.Б. Гриняка, О.О. Кота, М.Д. Пленюк. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020. 488 с.
7. Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. 400 с.
8. Потюк М. Дочірні підприємства як юридичні особи. *Право України*. 2015. № 1. С. 124-125.
9. Примак В.Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика). К.: Юрінком Інтер, 2008. 432 с.

10. Проблеми здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав: Збірник наукових праць. К.: Редакція журналу «Право України», 2013. 236 с.
11. Ромашко О., Грищенко А. Запобігання правопорушенням на ринку цінних паперів: актуальні проблеми. *Право України*. 2016. № 5. С. 85-88.
12. Теоретичні питання набуття та припинення права власності в Україні. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2013. С. 303–319.
13. Ткачук О.М. Цивільний кодекс України: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного цивільного суду (практика 2020 року). Харків: Право, 2021. 744 с.
14. Хащівська Н.В. Цивільно-правове регулювання строків у договорах про передання майна у тимчасове користування: монографія. К.: Ред. журн. «Право України», 2012. 195 с.
15. Цивільне право. Практикум: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. / За ред. Р.А. Майданика, Н.С. Кузнецової, О.В. Дзери. Київ: Правова єдність, 2009. 752 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національне агентство з питань запобігання корупції: <https://nazk.gov.ua/uk/>
2. Національне антикорупційне бюро України: <https://nabu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал «Судова влада України»: <http://www.court.gov.ua>
4. Офіційний сайт Верховного Суду: <http://www.scourt.gov.ua>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
6. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України <http://www.gp.gov.ua>
7. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
8. Офіційний сайт Президента України <http://www.president.gov.ua>
9. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України: <https://www.kmu.gov.ua>
10. Офіційний вебсайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua>
11. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua>
12. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>